

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту наказу Фонду державного майна України «Про затвердження Змін до Методики оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії»

I. Визначення проблеми

Відповідно до Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій, суб'єкти господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії мають право на перехід до стимулюючого регулювання цін (тарифів) на свої товари. У такому випадку зазначенні суб'єкти господарювання повинні забезпечити визначення вартості своїх активів, які використовуються у сфері діяльності, що підлягає регулюванню відповідно до Закону України «Про природні монополії».

Згідно із Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» оцінку майна, що є процесом визначення вартості, мають право проводити суб'єкти оціночної діяльності, визнані такими відповідно до зазначеного Закону за процедурами, встановленими нормативно-правовими актами з оцінки майна.

Законом України «Про природні монополії» передбачено, що для визначення регуляторної бази активів під час переходу до стимулюючого регулювання суб'єктом оціночної діяльності згідно із законодавством одноразово проводиться незалежна оцінка активів, що використовуються для здійснення регульованої відповідно до зазначеного закону сфери діяльності суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, за методикою оцінки, що визначається органом державної влади, який здійснює державне регулювання оціночної діяльності, за погодженням з органом, який здійснює державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії.

Такою методикою оцінки є Методика оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, затверджена наказом Фонду державного майна України (далі – Фонд) від 12.03.2003 № 293, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 29.03.2013 за № 522/23054, (далі – Методика).

Методика містить розділ, який передбачає особливості оцінки активів підприємств, що провадять діяльність у сфері транспортування теплової енергії. Однак під час практичного застосування норм Методики виявлено, що деякі її положення потребують удосконалення оскільки застосування положень

зазначеного розділу під час оцінки не відображає об'єктивну вартість активів таких підприємств.

З огляду на зазначене Методика потребує внесення певних змін, які дадуть можливість врахувати об'єктивно оцінити активи компаній, що здійснюють діяльність з постачання теплової енергії.

Зазначеними змінами передбачається удосконалення та систематизація активів теплопостачальних компаній, розрахунок укрупнених показників відновної вартості, які використовуються під час оцінки активів, для кожного профільного активу.

Питання внесення змін до Методики є нагальним, оскільки діюча редакція Методики є недосконалою. У разі звернення суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії до суб'єктів оціночної діяльності з метою визначення вартості своїх активів, суб'єкти оціночної діяльності не матимуть відповідного методичного забезпечення, що в свою чергу призведе до надання суб'єктом оціночної діяльності неякісних послуг оцінки майна та поставить під загрозу реалізацію права суб'єктів господарювання здійснити перехід до стимулюючого регулювання цін (тарифів) на свої товари.

З огляду на зазначене, Фонд розробив наказ «Про затвердження Змін до Методики оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії» (далі – Проект наказу).

Дія Проекту наказу розповсюджується на:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	+
Держава	-	+
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання Проекту наказу є:

забезпечення суб'єктів оціночної діяльності методологією оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, у тому числі підприємства, що здійснює діяльність у сфері транспортування теплової енергії;

забезпечення суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, у тому числі підприємства, що здійснює діяльність у сфері передачі теплової енергії, здійснити перехід до стимулюючого регулювання цін (тарифів) на свої товари.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Під час розробки Проекту наказу розглянуто такі альтернативні способи досягнення визначених цілей.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
1. Прийняття Проекту наказу	Удосконалення організаційних та методичних засад процесу визначення вартості активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії для визначення регуляторної бази активів під час переходу на стимулююче регулювання цін (тарифів), та оптимізує процедуру оцінки таких активів.
2. Не прийняття Проекту наказу	У такому випадку залишиться проблема частково недосконалої оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, зокрема активів, що задіяні у транспортування теплової енергії. Крім того відсутність необхідної нормативної бази для проведення оцінки активів теплопостачальних компаній унеможливить перехід таких компаній на стимулююче тарифоутворення, що в свою чергу вплине на якість надання послуг з теплопостачання населенню.

1. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Дія Проекту наказу не впливає на сферу інтересів держави.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян:

Дія Проекту наказу не впливає на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Прийняття Проекту наказу	Сприятиме установленню справедливих цін (тарифів) на послуги суб'єктів природних	Відсутні

	монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії	
2. Не прийняття Проекту наказу	Відсутні	Неякісна оцінки компаній, що задіяні у транспортування теплової енергії; неможливість переходу теплостачальних компаній на стимулююче тарифоутворення.

Проект наказу передбачає зміни до розділу IV Методики, який визначає особливості оцінки активів підприємств, що провадять діяльність у сфері транспортування теплової енергії.

За даними органу, який здійснює державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, в Україні здійснюють діяльність у сфері теплостачання 48 суб'єктів господарювання, які відповідно до Закону України «Про природні монополії» можуть прийняти рішення про перехід на стимулююче регулювання цін (тарифів) на свої товари. Такі суб'єкти господарювання, у разі прийняття рішення про перехід на стимулююче регулювання цін (тарифів) на свої товари та прийняття рішення про визначення регуляторної бази активів, підпадають під дію Методики. Зазначені суб'єкти господарювання відносяться виключно до великих суб'єктів господарювання.

Також безпосередніми користувачами Методики та змін до неї являються суб'єкти оціночної діяльності – виконавці робіт з оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії. Згідно із даними Державного реєстру оцінювачів та суб'єктів оціночної діяльності, який відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» веде Фонд, на сьогодні мають право здійснювати оціночну діяльність 2 917 суб'єкта оціночної діяльності. Такі суб'єкти оціночної діяльності відносяться до малих та мікро суб'єктів господарювання. Із загальної кількості зареєстрованих суб'єктів оціночної діяльності 990 суб'єктів оціночної діяльності (фізичні особи – підприємці) належать до мікро суб'єктів господарювання.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	48	-	1927	990	2965
Питома вага групи у загальній кількості, %	2	-	65	33	100

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього
підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на ознайомлення зі змінами, що вносяться до Методики, гривень	60 хв, що складає 22,41 грн ((22,41*30)/60)	не передбачені
2	Інше: підготовка матеріалів та іншої необхідної інформації оцінювачу згідно переліку активів, визначеному у додатках до Методики, для проведення оцінки	30 хв, що складає 9,67 грн ((22,41*60)/60)	30 хв, що складає 9,67 грн ((22,41*60)/60)
3	РАЗОМ (рядок 1 + рядок 2), гривень	33,61	22,41
4	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	48	48
5	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 3 x рядок 4), гривень	1613,28	1075,68

ТЕСТ
малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Фонд проводив обговорення положень Проекту протягом оприлюднення на веб-сайті Фонду, а також шляхом проведення нарад та робочих зустрічей з представниками проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа» в Україні, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, ПАТ «Киевенерго», Науково-дослідного інституту будівельного виробництва та ТОВ «Делойт і Туш» щодо обговорення змін, що вносяться до Методики.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	нарада	20	обговорення змін до Методики
2	робоча зустріч	12	обговорення положень Проекту та доопрацювання Проекту

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: 2917, у тому числі малого підприємництва – 1927 суб'єкти оціночної діяльності та мікропідприємництва – 990 суб'єктів оціночної діяльності;

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив – 98 відсотків.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
1	Процедури організації виконання вимог регулювання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>	ознайомлення з наказом Фонду, – 30 хв, що складає 11,2 грн ((22,41*30)/60)	витрати відсутні (ознайомлення здійснюється одноразово)	не передбачені
2	Інші процедури <i>Формула:</i> <i>витрати часу на опанування суб'єктами малого підприємництва змін до Методики X вартість часу</i>	опанування алгоритму розрахунку вартості права вимоги – 60 хв, що складає	витрати відсутні (ознайомлення здійснюється одноразово)	не передбачені

	<i>суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i>	22,41 грн ((22,41*60)/60)		
3	Разом, гривень	33,6	X	-
4	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	2917	витрати відсутні	-
5	Сумарно, гривень <i>Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 3 X рядок 4)</i>	98011,2	X	-

* заробітна плата у погодинному розмірі згідно статті 8 Закону України «Про Державний бюджет на 2018 рік» становить 22,41 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
1. Прийняття Проекту наказу	4	Удосконалення оцінки активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, зокрема у сфері постачання теплової енергії під час переходу на стимулююче тарифоутворення у відповідній сфері, що прискорить перехід на стимулююче регулювання таких суб'єктів
2. Не прийняття Проекту наказу	1	Поставлені цілі не будуть досягнуті, проблема не буде усунена.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
--------------------------	-------------------	--------------------	--

Збереження чинного регулювання зазначених питань	відсутні	відсутні	у разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблеми продовжуватимуть існувати
Прийняття нормативно-правового акта	розробка класифікатора активів, необхідних для проведення оцінки підприємств, що переходять на стимулююче регулювання; розрахунок укрупнених показників відновної вартості для кожного активу в класифікаторі; розрахунок коефіцієнта оптимізації витрат шляхом додаткового врахування коефіцієнта завантаження, резервування та гальмування; удосконалення методології оцінки активів, що забезпечують транспортування теплової енергії.	відсутні	у разі прийняття акта повною мірою забезпечується досягнення цілей.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Збереження чинного регулювання зазначених питань	У разі збереження чинного регулювання зазначених питань зміни до Методики не будуть внесені, що не забезпечить проведення якісної оцінки активів тепlopостачальних підприємств та унеможливить перехід таких підприємств на стимулююче регулювання, що є неприйнятним. На підставі викладеного можна дійти висновку, що ця альтернатива є неприйнятною.	Вплив зовнішніх факторів на дію регуляторного акта не очікується.
Прийняття Проекту наказу	У разі прийняття акта повною мірою забезпечується досягнення наведених у цьому Аналізі цілей.	Позитивно на дію Проекту наказу як регуляторного акта впливає те, що він викладений прозоро та чітко, а також відповідає вимогам актів вищої та однакової юридичної сили.

V. Механізм та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Нормативно-правова база, що регулює питання організації та методології визначення вартості активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, включає: Закон України «Про природні монополії», Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 року № 1440, Національний стандарт № 2 «Оцінка нерухомого майна», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 року № 1442, Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2007 року № 1185.

Забезпечення удосконалення процедури визначення вартості активів теплостачальних компаній під час переходу на стимулююче тарифоутворення у відповідній сфері можливе шляхом:

систематизації та удосконалення переліку активів підприємств, які здійснюють передачу теплової енергії;

визначення та розрахунків укрупнених показників відновної вартості для кожного активу, що задіяний у транспортуванні теплової енергії;

розрахунку коефіцієнта оптимізації витрат шляхом врахування коефіцієнта резервування та гальмування.

Заходи, що пропонуються для розв'язання проблеми:

1) погодити Проект із Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Антимонопольним комітетом України та Державною регуляторною службою України;

2) направити Проект до Міністерства юстиції України з метою державної реєстрації.

Дії суб'єктів господарювання:

суб'єктам оціночної діяльності – ознайомлення з регуляторним актом та дотримання його норм під час проведення оцінки;

Дії суб'єктів великого підприємництва – ознайомлення з регуляторним актом та надання необхідної інформації для роботи суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання під час оцінки активів таких підприємств.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація змін до Проекту наказу не потребує додаткового фінансування з Державного бюджету України, а навпаки сприятиме збільшенню його доходів.

Прийняття Проекту наказу не приведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат з Державного бюджету.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

Державний контроль за додержанням вимог цього регуляторного акта буде здійснюватися центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії Проекту наказу необмежений у часі на підставі того, що наказ, до якого вносяться зміни Проектом наказу, не має обмеження дії в часі.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Для відстеження результативності Проекту наказу основними показниками результативності акта визнано:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта;

кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта (суб'єкти оціночної діяльності, суб'єкти природних монополій та суб'єкти господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії);

рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта.

кількість звітів про оцінку активів суб'єктів природних монополій, суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сфері комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, що надійшли на рецензування до Фонду;

кількість звітів про оцінку, які на підставі висновку рецензентів визнані такими, що повністю відповідають вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна;

кількість звітів про оцінку, які є неякісними та (або) непрофесійними;

кількість звітів про оцінку, які за результатами рецензування повернуті на доопрацювання.

Проект наказу розміщено на офіційному сайті Фонду з і підлягає оприлюдненню не менше одного місяця до його затвердження, що є достатнім для інформованості громадськості з метою вивчення Фондом її думки з приводу результативності заходів, що запроваджуються актом.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відповідно до законодавства Фонд здійснюватиме базове, повторне та періодичне відстеження результативності Проекту наказу у строки, визначені статтею 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Базове відстеження результативності Проекту наказу здійснюється до набрання чинності зазначеним Проектом наказу шляхом вивчення думки спеціалістів у сфері оцінки та широкої громадськості.

Результативність змін, що вносяться до Проекту наказу, вивчатиметься Фондом протягом року з дати набрання чинності актом під час повторного відстеження. За результатами такого відстеження буде проведений порівняльний аналіз показників результативності Проекту наказу до набрання ним чинності і після набрання чинності.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження результативності Проекту наказу.

Аналіз регуляторного впливу підготовлено Департаментом оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності Фонду державного майна (01133, м. Київ, вул. Генерала Алмазова, 18/9, телефон/факс 200-30-73, 200-36-32).

В.о. Голови Фонду

В. Трубаров

«_____» _____ 2018 року